

Verdensdagen for selvmordsforebygging 10. september 2019

Selv mord – et av vår tids store samfunnsproblem

LEVE og Unge LEVE deltar nå i regjeringens arbeid med ny nasjonal handlingsplan for selvmordsforebygging i Norge. Vårt hovedbudskap er at selvmord må anerkjennes og prioriteres som et av landets største samfunns- og folkehelseproblem.

10. september markerer LEVE Verdensdagen for selvmordsforebygging over hele landet. Et positivt bakteppe for markeringen er regjeringens igangsatte arbeid med ny nasjonal handlingsplan for selvmordsforebygging. LEVE og Unge LEVE er med i arbeidet.

- Ofte blir brukerorganisasjoner invitert inn til høringsrunder i sluttfasen av slike tiltaksplaner. Nå er vi invitert inn til drøftingsbordet fra start, og er med i prosessen sammen med andre viktige brukerorganisasjoner og ulike fagmiljøer. Denne muligheten ønsker vi å benytte godt, sier generalsekretær i LEVE, Terese Grøm, som berømmer regjeringen for initiativet.

Nullvisjon for selvmord

Antall selvmord går ikke nevneverdig ned. Fortsatt tar omkring 600 mennesker sitt eget liv hvert eneste år. Siste registrerte tall i 2017 er 593 selvmord. Fra 2016 til 2017 økte antall selvmord under 25 år fra 72 til 94. Selvmord er nå en av de hyppigste dødsårsaker blant unge menn. I tillegg ser vi en urovekkende tendens blant eldre menn, og blant kvinner. Det er liten tvil. En ny handlingsplan må gis topp prioritet årene fremover, og LEVE mener den bør være knyttet til en nullvisjon for selvmord.

- Vi ønsker at norske myndigheter skal vedta en nullvisjon for selvmord. Det vil vise at politikere og samfunnet anerkjenner og erklærer selvmord som et av landets største samfunns- og folkehelseproblem. På lik linje med en nullvisjon for døde i trafikken, vil en nullvisjon for selvmord forplikte prioritering av øremerkede midler til mer og ny forskning, og til flere og bedre tiltak. Uten en slik forpliktelse vil ikke en nullvisjon for selvmord ha noen verdi, sier Grøm. Hun oppfordrer samtidig flere fylkeskommuner og kommuner til å involvere LEVEs fylkeslag for utforming av nullvisjon og tiltaksplan regionalt og lokalt. - LEVE besitter betydningsfull erfaringskompetanse. Det er valgtider. Bruk taletid og energi på det som er viktig.

Et tydelig folkehelseperspektiv

Den nye nasjonale handlingsplanen skal ha fokus *både* på selvmordsforebygging innen psykisk helsevern og i et folkehelseperspektiv. Det tar LEVE vel imot.

- Tett oppfølging, involvering av pårørende og behandlingsrelasjoner som gir trygghet og kontinuitet for pasienter, er noe av det vi er opptatt av innen psykisk helsevern. Samtidig har LEVE et sterkt fokus på selvmordsforebygging i et folkehelseperspektiv. Flere tilgjengelige lavterskeltilbud over hele landet, standardisert landsdekkende oppfølging av selvmordsetterlatte som en risikogruppe for nye selvmord, helsesykepleiere og kunnskap om selvmord på skoler og andre arenaer er bare noe av det vi ønsker å løfte frem her, sier generalsekretæren.

Bidrag til ny kunnskap om selvmord

Det er fortsatt mange ubelyste områder om selvmord.

Mens andre land har regnet ut samfunnskostnader ved selvmord, finnes ikke et slikt tall i Norge. LEVE skal derfor i gang med et kartleggingsprosjekt om samfunnskostnader ved et selvmord, i nært samarbeid med Nasjonalt senter for selvmordsforskning- og forebygging (NSSF).

- Informasjon fra selvmordsetterlatte vil få stor betydning for denne kartleggingen, og vi tror sluttresultatet vil gi helt ny og essensiell innsikt i de faktiske ringvirkninger av et selvmord, sier Grøm.

I tillegg rapporterer helsepersonell om manglende verktøy, språk og fortolkningssystemer for å kunne identifisere og møte eksistensielle kriser hos selvmordsnære. Det viser ny forskning ved Høyskolen i Innlandet. Ny internasjonal forskning viser samtidig at meningskrise som et selvstendig eksistensielt fenomen (adskilt fra depresjon) kan ha stor betydning ved selvmord, der opplevelser av å ikke ha betydning og å ikke høre til, er nært knyttet til selvmordstanker og ensomhet ved kriseopplevelsen.

– Selvmord og menneskesinnet er komplekst, og forskere verden over spør seg fortsatt hva det er som gjør at mennesker tar sitt eget liv. Vi trenger derfor mer av slik ny kunnskap om det å være menneske, parallelt med mer forskning på psykiske lidelser og på tverrfaglig samfunns- og folkehelsefaktorer, og det bør gjenspeiles i den nye nasjonale handlingsplanen, avslutter Terese Grøm.

Les om LEVEs nasjonale markering av Verdensdagen 2019 på <https://leve.no/verdensdagen/>

For informasjon om lokal markering, kontakt: fylkeslagets kontaktopplysninger

LEVE – Landsforeningen for etterlatte ved selvmord

Telefon sekretariat: 22 36 17 00/E-post: post@leve.no

Generalsekretær i LEVE, Terese Grøm: 951 28 850.

Kommunikasjonskonsulent i LEVE, Veronica Poer: 938 18 070.

Referanser:

Dødsårsaksregisteret Folkehelseinstituttet

<http://statistikkbank.fhi.no/dar/>

Forskningsartikkel ved Høyskolen i Innlandet: Ane Inger Bondahl Søberg, Sigrid Helene Kjørven Haug, Lars Johan Danbolt, Lars Lien & Torgeir Sørensen (2018): "Existential themes in the treatment of people at suicide risk. Understandings and practices of specialist healthcare professionals".

<https://doi.org/10.1080/13674676.2018.1524860>

Forskningsartikkel om meningskrise. 2018: Schnell T., Gerstner R., and Krampe H.

"Crisis of Meaning Predicts Suicidality in Youth Independently of Depression".

<https://doi.org/10.1027/0227-5910/a000503>